

Selmezbányai Hetilap

TÁRSADALMI HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 74./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 „
Negyedévre . . . . . 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számítottak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Ujból felkérjük azon vidéki t. előfizetőinket, kik még a múlt félévre sem küldték be az előfizetési pénzeket, hogy azokat posta útján megküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadály álljon be.

A kiadó hivatal.

Nőgymnasium Selmezbányán.*)

Az igazi, a nemes nőemancipáció győzelmét aratott nálunk Magyarországon is. Hazánk nemzeti életének a második ezer évbe vezető diadalkapuja fölött új géniusz int, ki a nők eddig szűk korlátu, most nyílt pályájára biztatólag mutat. Hiszen az új ezer év nyíltával új, nemes szabadság int a nőknek: nemcsak a családi körön belül, de önállóan is, áldásosan, a szellem, a tudomány erejével működhetni.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter 72,039 sz. alatt tudomásra hozza, hogy a nőknek a bölcsészeti, orvosi és gyógyszerészeti pályákra való léphetés céljából felsőbb tanintézetekre leendő felvételre engedély adatik, s ha tanulmányaik

*) Szivesen adunk helyt e lelkes cikkeknek, habár nem tagadhatjuk, hogy az általa elérni óhajtott cél sok tekintetben pium desideriumnak tűnik fel előttünk.

T á r c z a.

Az aluminium.

Közli: Faller Károly m. kir. főmérnök és helyettes akadémiai tanár.

(Folytatás.)

Az aluminiumoxydot sok ideig elemnek tekintették, miután nem sikerült alkotórészeire bontani. Csak a midőn H. Davy 1807-ben a marónatront elektrolízis segítségével elemeire bontotta, irányult a tudósok figyelme az aluminiumoxydra. Hasztalan igyekezett Davy az aluminiumoxydot is szétbontani elektromos árammal, az oxygen nem vegyült a kaliummal s így aluminiumot nem nyert. Oerstedt volt az első, a ki ezt a feladatot 1824-ben megoldotta; ő ugyanis az aluminium-clóridot kaliumfonsorral bontásnak vetvén alá, clórkáliumot és aluminiumtartalmu fonsort nyert, mely fonsorból a kéneső elpárologtatása után az aluminium visszamaradt.

Oerstedt a kísérletekkel később felhagyott s csak 10 évvel később Wöhlernek sikerült ezt a fémet tiszta állapotban előállítani olykép, hogy zárt tégelyekben cloraluminiumot kaliumdarabocskákkal olvasztott össze. E kísérletnél szürke port nyert, mely por fényesítve ónféher színt vett fel s achatesésében dörzsölve fémes fényű pikelyeket alkotott. Wöhler találmányát a francia Sainte-Claire-Deville Henrik értékesítette, a ki a drága kaliumot az aránylag olcsóbb nátriummal helyettesítvén, az aluminiumot apró golyócskák alakjában állította elő. Kísérleteinek eredményét 1854-ben a francia tudományos társaságnak is bemutatva. Az egybegyűltek megbecsülték a találmányt és Devillenek Thenard ajánlatára pénzbeli segítséget szavaztak meg.

alapján a megfelelő vizsgálatokat letették, a kiegészítő oklevél kiadassék.

E felsőbb tanintézetekbe való felvétel természetesen csak oly nőknek adatik meg, kik a megfelelő középiskolai képzettséget be tudják igazolni.

Azt hisszük, nem találunk ellenvéleményre azon állításunkkal, hogy a fentebbiekből kifolyólag legalább egy nőgymnasium felállítása nemcsak igen kívánatos, de szükséges is.

Ha a kormány belátja azt, hogy 1000 népiskolát kell még létesíteni, be fogja látni azt is, hogy legalább egy nőgymnasium létesítése is elengedhetlen.

Ez meg is fog történni; és nem lényegtelen kérdés ránk nézve az, hol, melyik városban állitassék fel majd a nőgymnasium.

Minden lehető el kellene követni, hogy igen állitassék fel nőgymnasium, s hogy ez a nőgymnasium itt Selmezbányán állitassék fel!

Szükséges-e magyaroznunk, fejtegetnünk, mily rendkívüli előnnyel lenne az városunkra? Csak egyet emlitünk fel, s ez az egy is elég

Wöhler kísérletei alapján, már 1845-ben nagyjában leírja a fém tulajdonságait s azt mondja róla hogy „igen nyújtható, kalapálható, sőt vékony lemezekké nyújtható fém, mely a forrasztócső előtt megolvad, a levegőn nem változik, tehát állandó s fényére és színére nézve hasonlít az óhoz.“ Fajsúlyát 2.4-nek találja: s azt is emlit, hogy az ólmot, ónt és ezüstöt alkalikus oldatokból kiejteni képes, s hogy a sósav és kalilúgban hydrogengáz fejlődése közt könnyen feloldódik.

H. St. Claire-Deville 1854-ben a párisi tudós akadémiának oly eljárást ajánlott, melynek alapján III. Napoleon császár rendeletére Salindresben az első aluminiumgyárat felépítették. Egy évvel később 1855ben az akkori párisi világkiállításon már látható volt az agyagból készült legelső ezüstdarab, a mi eddig meseszerűen hangzott és természetesen nagy feltűnést keltett. III. Napoleon az emlitett két év alatt az aluminiumnak nagyban való előállítására mintegy 36000 franknyi pénzösszeget áldozott; habár ez összeg nem mondható nagynak, ha tekintetbe vesszük, hogy egy kg natriumfém akkoriban 2000 frankba került. Franciaországban különösen Deville sokat fáradozott azon, hogy az aluminiumot minél olcsóbban állitassa elő. E vállalatában különösen az akadémia és Napoleon császár hathatósan támogatta, miután a fémet már akkoriban katonai és lég-hajózási czélokra akarták felhasználni. Erre az időre esik egyuttal az első műkészítmény gyártása aluminiumból, t. i. egy játékesőrgő, melyet Deville császári pártfogója fiának Lulu herczegnek ajándékképen nyújtott át. Ez idő óta e fém kedvelt kereskedelmi cikké vált. Később a francia császárság virágzása alatt, a hadizászlókon levő sasokat aluminiumból készítették. (Folyt. köv.)

indokul szolgálhatna az illetékes köröknek, hogy hatékonyságuk egész erejével karolják fel, mozgassák elő ez ügyet; s az egy indok, melyet kiemelni akarunk, az, hogy városunk közönsége, törvényhatósága épen a fentjelzett törekvés által bizonyítaná be legjobban, hogy ment minden elfogult előítélettől, hogy minden érzésében, minden gondolatában igazán szabadelvű, a szó legnemesebb értelmében.

S ha sikerülne elérnünk a kitűzött célt, nem érdemelnék-e ki méltán mindazok, kik annak elérésében fáradoztak, közreműködtek, a közönség, az utókor háláját!?

Nemcsak városunk leányaira derülne ki reményteljesebb jövő biztató, önbizalmat adó hajnala, de városunk anyagi helyzetére is nem csekély mérvben üdvös befolyással lenne az, ha a nőgymnasium itt állitatték.

Nemcsak a környékről, de az ország minden vidékéről, mintegy szellemi gócpont felé, ide vonulnának hegyeink közé a tudományt életpályául választott nők, ez által a forgalmat igen sok tekintetben s így városunk jólétét is emelve.

Karolják fel az illetékes körök ezen általunk pendített eszmét! Hiszen a remélhető siker által, eltekintve minden más előnyt, városunkat a közművelődés, a tudomány és igazi hazafiság terén oly színvonalra emelik, hogy bátran, büszkén mondhatjuk majd: „Im, Selmezbánya városa a kulturmisszió egyik főszlopa, erős védbástyája a magyar nemzetiségnek, a szellemi felvilágosodottságnak a valódi humanizmusz és tudomány otthona!“

Lelkesüljenek a selmezi nők is ezen eszmeért, hiszen az ő érdeküket hangoztatja az. A hol a férfi talán csügged, öntsének bele a nők új bátorságot, új kitartást.

Hiszen hatalmas támogatóra lelnek új főispánunkban is, ki meleg, szívből fakadó szavakkal jelentette ki, hogy városunk érdekét minden erejével támogatni, előmozdítani fogja; bizonyára nem tagadja meg ez ígéretét, ha az általunk pendített eszme megvalósítását az ő hathatós pártfogásába ajánlja a város. Ne legyen szavunk a pusztában elhangzó szó!

Tuka.

Rendőrkapitányságunk teendői.

Előttünk fekszik „Selmezbánya sz. kir. város rendőrkapitányi hivatalának 1895. évi ügyforgalma, működése és a hivattal összefüggő esetek rövid vázlatá“. Látjuk ebből, hogy e hivatalhoz az 1895 év folyamán 10508 ügydarab érkezett; 5406 frt. 19 krnyi összeget kitevő bírságok és díjak lettek előírva; más hatóságok megkeresései alapján 1216 frt 58 krnyi összeget kitevő különféle díjak, bírságok, gyógydíjak stb. behajtottak; 1008 kihágási eset jelentetett be. Kihágás miatt a rendőri fogházban elzárva volt 121 férfi és 22 nő, a kik által a fogházban töl-

tölt napok száma: 285. A cselédügy miatt a vázlat szerint, általánosak voltak a panaszok, s lapunk is egy ízben foglalkozott már e kérdéssel; reméljük, hogy e tekintetben viszonyaink, kellő intézkedések folytán, javulni fognak. Cselédügyi kihágás miatt 13 egyén lett büntetve, s a hivatal által 150 db. cselédkönyv állítottatott ki. A város területéről 34 egyén tolonczoltatott el. A közerkölcsiséget illetőleg a vázlat csak a száraz adatokra szorítkozik. Mi hozzátesszük, hogy a mi e téren mulasztás történt, arról nem a rendőrkapitányi hivatalt kell okolni. A piacrendszetre vonatkozólag a foganatba vett czélszerű intézkedéseket sorolja fel a kimutatás, mi mellett a városi állatorvos lapunkban közölt jelentésére is hivatkozunk. Egyes fennálló visszaélésekre mi is utaltunk már, s talán sikerülni fog azoknak is gátat vetni, vagy legalább lehető szűk korlátok közé szorítani. Az iparügyről szóló fejezetben felemlítettük, hogy területünk több vállalattal szaporodott. Az 1895 évben kiadatott: 19 iparigazolvány, 7 iparengedély; bevonatott: 14 iparigazolvány, 3 iparengedély; kiállítottatott 332 munkakönyv, nyilvántartatik 173 iparos tanonc, 158 iparossegéd és 188 gyári munkás (a dohánygyári munkásokat nem számítva). A közegészségügyről beszámoló X. szakasz a középületek, iskolák, vendéglők és korezmák megvizsgálásáról szól. Bár utóbbira nézve most is volna még kifogásolni valónk, de még sem tagadhatjuk, hogy a rendőrkapitányság buzgó fáradozása már eddig is szép eredményeket ért el. A kimutatás szerint 183 fertőző betegség jelentetett be. A katonai ügyek részletezésére nem bocsátkozunk, csak azt említjük fel, hogy katonai ügyben 625 egyénnel volt dolga a kapitányi hivatalnak. Az állategészségügyi rovat a kimutatásban kimerítő statisztika, melynek összeállítása már maga is fárasztó munka; mit szólunk még a hozzávaló adatok gyűjtéséről?! Kiemeljük, mint jellemző pontot, a következőt: Állatvásár és forgalom. Pontos kimutatása, az állatvásártér primitív berendezése, s illetőleg teljesen rendezetlen volta miatt nem szerkeszthető. Kiállítottatott 5 kros marhalevél 1905. 3 kros marhalevél 230. Az utolsó szakasz, az állami anyakönyvezésről szól s kimutatja, hol és ki van megbízva az anyakönyvezési teendővel.

A többtől mind eltekintve, csak az állami anyakönyvezés maga oly megterhelő feladata a rendőrkapitányi hivatalnak, hogy annak megfelelni, az egyre halmozódó teendők miatt, nem lesz képes. Nem kell valami nagy megfigyelő tehetség ahhoz, hogy megítélhesse valaki a felsorolt adatokból a városi rendőrkapitányi hivatal túlerheltségét. A legéberebb figyelem, a legmegfeszültebb szorgalom mellett sem lehetséges e halmaz munkát győzni. A legkitartóbb erőt is megemészti e sokszerű és folytonos elfoglaltság melyhez nem ritkán még oly végzendők is járulnak, melyek nem tartoznak a rendőrkapitányi hivatal hatásköréhez. Még csak egyet említsünk föl; a rendőrbiztosokat nem veszi-e majdnem inkább, s több időre igénybe a „város háza“ mint a kapitányság?! Azt hiszük, mindenki beláthatja, hogy ez tarthatatlan állapot. Ha már egyelőre az intéző személyzet nem szaporítható, legalább a közrendőrök számát okvetlen kellene szaporítani, és a rendőrbiztosokat csakis kizárólag rendőri ügyekben alkalmazni.

Hogy a meglévő viszonyok mellett a közönség, a város is kárát vallja, az természetes; a minek oka nem a rendőrkapitányság, mely minden lehetőt elkövet, valóban fáradhatatlan buzgalmu lelkes főkapitányunk vezetése alatt számos és terhes feladatainak lelkiismeretes teljesítésére, hanem azon körök, melyek lehetetlen terhet rónak rá. Itt alapos, gyökeres reformra volna szükség a rendőrkapitányi hivatal, a közönség és a város érdekében. Ez a mi véleményünk, melynek különben már több ízben adtunk kifejezést.

A selmeczi gyógy. és term. tud. társulat folyó hó 25-én tartott közgyűléséről.

(Eredeti tudósítás, mely helyszüke miatt a múlt számunkból kimaradt.)

E közgyűlésről, melynek czélja volt a tavaly elhunyt Péch Antal miniszteri tanácsos és tiszteletbeli tag emlékének megünneplése, alábbi-ban röviden számolunk be:

A közgyűlést az elnök, Schelle Róbert, bányatanácsos, akad. tanár egy igen szépen előadott s nagy figyelemmel meghallgatott bevezető beszéddel nyitotta meg. Ráutalt a társulat múltjára, s hogy minőnek, mondhatni élettelennek találta azt, midőn egy évvel ezelőtt a tagok bizalma őt elnökül választotta. A bajok egyszerre nem voltak orvosolhatók, de a mit lehetséges volt a társulat fejlesztése érdekében megtenni, az meg lett téve. Így létesült az, hogy havonként legalább egy felolvasás tartassék. Sajnos, az érdeklődés úgy a tagok, valamint a közönség részéről nem olyan, mint azt a cél megérdemelné. Ennek bizonyítására csatános például felhossa az elnök, hogy midőn Gschwandtner Gusztáv, bányamérnök, a „mérgekről“ tartott felolvasást, egyetlen egy orvos vagy gyógyszerész sem volt jelen. (Derűtség.) Azon reményének ad kifejezést, hogy e részvétlenség a társulat elismerendő működésével szemben meg fog szűnni, s az előadásokat jobban látogatják jövőben. Ezek után az elnök megemlékezik a múlt év folyamán elhunyt tagtársakról, s javaslatba hozza, hogy elvesztésük miatti fájdalomnak jegyzőkönyvileg is adjanak kifejezést. Ez elhunyt tagtársak: Ocsovszky Vilmos, polgármester, Szécsi Zsigmond, főerdőtanácsos, akad. tanár, s a társulatnak több ízben volt elnöke, Péch Antal, miniszteri tanácsos, tb. tag, ki alapítása óta volt tagja a gyógyászati és természet-tudományi társulatnak és talán egy gyűlést, egy felolvasást sem mulasztott el és Tretyák János. Épen Péch Antal emlékének megünnepzése a mai közgyűlés czélja, s így átadja a szót Altman Imre levéltárnok urnak, ki a társulat megbízásából lesz elmondandó az emlékbeszédet. — Altman Imre azután érczes, helyütt a megindulástól kissé megremegő hangon felolvasta hatalmas, költői szép hasonlatokban gazdag emlékbeszédét. „A kegyelet érzése az emberi kedély nemes virága. Szeretettel visszagondolni elhunyt kedveseinkre, megemlékezni életük folyásáról, egyike a legszebb adományoknak, melyet Istentől nyertünk; varázshatalom, mely szívünk belső világában feltámasztja azt, kit a külső világban elvesztettünk.

A zöld koszoru, melyet barátjaink sirjára helyezünk, jelképe az élők és halottak közti láncolatnak s élénken hirdeti, hogy a sirban nem szűnik meg teljesen az élet, s ki alant örök álmát alussza, szívünkben, jelen van érzelmeinkben.“ Elmondja, hogy hol nincs kegyelet, ott minden sivár, költő nem lelkesül, a hazaszeretet hős tettek nem buzdit, a szabadság nem szül nagy jellemeket. „A selmeczbányai gyógyászati és természettudományi egyesület is a kedély érzelmeinek egyik legnemesebb virágát ápolja a mai napon, midőn Mnemosyne oltárán áldoz a közel múltban elhunyt kitűnő tagtársa, az egyesület tiszteletbeli tagja, Péch Antal, miniszteri tanácsos bányaigazgató emlékének.“

Altman Imre azután áttér Péch Antal élete leírásához. Kezdve annak fiatal korán, végig vezető érdemdús élete minden mozzanatán s megismerjük e leírásból Péch Antalban az önfeláldozó testvért, a szerető családapát megtántoríthatatlan jellemet, az igaz hazafit, a mély tudományu szakférfit s azon szívjóságot és nemességet, mely szelid sugaraival körülveszi egész alakját, a nagy férfiúnak. (A nagy férfiú életrajzát lapunkban már közöltük s így itt attól eltekintünk.) Altman Imre ezután igaz érzelemtől sugalt beszédét e szavakkal fejezi be: „Az élet — mondja egy francia történetirő — nem öröm, de nem is fájdalom, hanem komoly ügy, mely ránk van róva, melyet becsülettel kell folytatnunk és bevégez-

nünk.“ Péch Antal becsülettel folytatta élet pályáját, s becsülettel, bár szegényen, fejezte be az 1895. év szeptember hó 18-án. Legyen azért közöttünk örökké áldott emlékezeté.“

A beszéd végeztével Vadas, akad. tanár, a gyászoló család, Szitnyai József polgármester a város közönsége, (az elhunyt Péch Antal ugyanis díszpolgára volt városunknak), Schelle Róbert elnök pedig a társulat nevében mondott köszönetet a szép emlékbeszédért.

Ezek után Gschwandtner Gusztáv titkár számolt be az egyesület múlt évi működéséről; elmondja, mily munkákkal szaporodott a könyvtár, s felhívja a tagokat és közönséget, hogy adományozás által szaporítsák azt. Áttér azután a társulat létszámára. 1895. év elején volt 95 tag; az év folyamán 25 új tag lépett be, négy tag meghalt, négy kilépett, 8 eltávozott, s így az 1896. év elején a tagok száma 105.

Pachmaier J. pénztáros azután a pénztári jelentést terjesztette elő, mely közmegelegedéssel vétetett tudomásul. Az egyesület tőkéje az 1895. év elején volt 2804 frt 28¹/₂ kr az 1896. év elején van 2992 frt 67¹/₂ kr, tehát az egyesület vagyona 187 frt 71 krral szaporodott, mi mindenesetre örvendetes haladás.

A tárgysorozat így kimerítettén, a jól látogatott gyűlés feloszlott.

Részünkről jónak látjuk t. olvasóink figyelmét felhívni arra, hogy az ezen társulat által tartandó népszerű előadásokat — mint nyilvánosokat — meghallgassák s ez által önönmaguknak művelődő, tanulságos szórakozással egybekapcsolat kellemes időtöltést szerezzenek.

A katolikus nők által rendezett mulatság.

A selmeczi rom. kath. nők által e hó 1-én a városi vigadó összes termeiben rendezett hangversennyel egybekötött táncmulatság fényesen sikerült. A védnőknői tisztet özv. lovag Berks Lothárné urnő volt szives mint általánosan nagy, osztatlan tiszteletben álló nemes matrona elvállal i, de gyöngékedése miatt a mulatságon meg nem jelenhetett. Őt leánya, Berks Leopoldin urnő helyettesítette, kit Krausz Kálmán főkapitányunk mint főrendező vezetett be a szépen díszített terembe a Rákóczi induló lelkesítő hangjai mellett. A helyettes védnőkné külön fenntartott emeltebb helyéhez érve, ott 6 fehér ruhás kis lányka által lett fogadva, kiknek szószólója kiemelte, hogy mily hálával tartoznak a védnőknének és az egész mulatság rendezőinek azért, mert elősegítik az apáczai iskola épület mihamarábbi felépítését (tudva lévőleg e czélra rendeztetett e mulatság) s ezért köszönetüknek adnak kifejezést s ekkor átnyújtott a védnőknének egy gyönyörű bokrétát, melyet a helybeli akad.kertész Kapsz I. állított össze. A hangverseny minden egyes darabja, nagyszerűen sikerült s minden egyes közreműködő a legnagyobb tetszésben és dicséretben részesült, kiváltképen Pauer Etelka k. a. kedves és precíz zongorajátéka, Margótsy Gizella hatásos, gyönyörű szavalata és a műsor utolsó száma a konyhakoncert, mely általános jóízű derűtséget idézett elő.

A hangverseny rendezésénél Cziczka Sándor karnagyot illeti meg a főérdem, ki fáradságot nem kímélve igazi önfeláldozással járt el, hogy a hangverseny sikere biztosítva legyen. A terem zsufolásig megtelt s ha azt mondjuk, hogy a négyeseket 150 pár tánczolta és hogy a mulatságnál jelen volt, felekezeti, rangi különbség nélkül városunk közönségének színe java, akkor azt hiszük, hogy kimentve érezhetjük magunkat az alól, hogy a jelen voltak névsorát, melyet egybeállítani teljesen lehetetlen volt, közöljük. A siker elérésében nagy érdemeket szerzett a hölgy és uri bizottság, mely utóbbinak élén Krausz Kálmán főkapitányunk állott. A vigan „tolongó“ (szándékosan mondjuk így, mert a zsufolásban lejtésről szó sem lehetett) táncz, melyhez Balog Laczi most már kifogástalanul szervezett zenekara játszott a talp alá valót, hajnalig tartott. A jegyekből be-

folyt 467 frt 80 kr. Felülfizetésekből 342 frt. összesen 809 frt 80 kr. kiadás 145 frt 75 kr, tisztahaszon: 664 frt 05 kr.

Felülfizettek: özv. lovag Berks Lothárné, védnőknő 50 frt, Berks Izabella csillagkeresztes hölgy, Wöllon (Stajeroszág) 5 frt, Schoch Pruckberger Mária Bpest 10 frt, Morgenbesser Emma, Baden 10 frt, Bende Imre, püspök, Nyitra 5 frt, Adda Kálmán főmérnök, Bpest, 2 frt, Hugo Frigyes gyáros, Bécs 5 frt, Horváth Béla főispán 5 frt, Oldinger Antal plébános, Béalábánya 10 frt, Dr. Fodor László akad. tanár 3 frt, Horváth József pénzügyőri szemlést 1 frt, Riedl György kegyesrendi áldozár 50 kr, Dr. Stuller Gyula főorvos 3 frt, özv. Sossko Mihályné 1 frt, Hüttl József min. tanácsos 5 frt, Tóth Árpád tanár, Nagyszombat 10 frt, Schmidt Ferenc pénztáros 5 frt, Trauer Gyula kereskedő 3 frt, Zlinszky András bérkocsi tulajdonos 1 frt, Dukasz Gyula kereskedő 50 kr. özv. Eckert Dismasné 2 frt, Valkovits Károly kir. közjegyző 3 frt 50 kr, Lestyánszky József iparos 1 frt, Mihalovics Elek kohótiszt 1 frt, Marosi Miklós városi számtiszt 1 frt, özv. Hajdu Béláné 1 frt, Schmidt Lajos 50 kr, Harroch Teréz 1 frt, özv. Chauer Mária 80 kr, Bánatársépénztár 30 frt, Selmezi róm. káplánok 20 frt, Podhragyay Pál prépost-plébános 14 frt, Hell Jakabné 10 frt, Wankovits Lajos tb. városi tanácsos 5 frt, Szitnyai József polgármester 4 frt, Bárdossy Antal bányatanácsos 3 frt, Kachelmann Farkas bányatanácsos 3 frt, özv. Kachelmann Vilibaldné 2 frt, Krausz Vilmos György kereskedő 2 frt, Dr. Kapp Jakab tb. tiszt főorvos 2 frt, Velics György iparos 3 frt, Rosenfeld Józsefné 2 frt, Willmann József plébános 50 kr, Horváth Panna 20 kr, Liptay László kereskedő 1 frt, Szőlősy Manó táncztanító 1 frt, Willmann Gábor kereskedő 1 frt, Réz Gyula tanár 50 kr, Szevér János tanár 50 kr, Fizély Károly iparos 3 frt, Kapsz István kertész 50 kr, Hornyascek István kereskedő 1 frt, Takáts Miklós kereskedő 1 frt, Csiba István kereskedő 1 frt, Ertl Gyuláné 1 frt, Matzán Ferenc iparos 1 frt, Herman Adolf kir. adótáros 50 kr, Goldner Adolf kereskedő 50 kr, Gverk Mihály iparos 1 frt, Selmezi takarékpénztár 10 frt, Vagner J. gondok 6 frt, özv. Hausdorff Józsefné 3 frt, Panek Ödön gymn. igazgató 1 frt 80 kr, Lang Lajos tanár 2 frt, Muszka József közgyám 3 frt, Joerges Ágoston kereskedő 5 frt, Ács Ferenc vendéglős 15 frt, Oszvald Gusztáv iparos 2 frt, Jähn Vilmos iparos 1 frt, özv. Makovinszky Aloizia 2 frt, özv. Titze Józsefné 70 kr, Gindl József felőr 50 kr, Szuljka Pál kereskedő 1 frt, özv. Schosztal Edéné 1 frt, Herkovich Sándor gyógyszer. 1 frt, Lámer János iparos 1 frt, Vojtás Mátyás gymn. tanár 1 frt, a „Selmezbányai Hetilap” 1 frt, és Cziczka Sándor karnagy 20 frt.

Végül a rendező hölgybizottság ez uton is meleg köszönetet mond Cziczka Sándor karnagy urnak a hangverseny fáradhatatlan és kitűnő szakavatottsága rendezéseért, az uri bizottságélen állott Krausz Kálmán főrendezőnek buzgalmaért, a r. kath káplánoknak és tanítóknak a belépti jegyeknek elárúsításáért, a felülfizetőknek felülfizetésükért és jelesen a védnőknőnek s illetve őt helyettesítő Berks Leopoldin urnőnek, valamint a hangversenyen közreműködők mindegyikének szíves közreműködéseért, mely lehetővé tette, hogy a közérdekű szép célhoz egy lépéssel közelebb érjünk. Az egész mulatság ritka fényes erkölcsi és anyagi sikere azt bizonyítja, hogy városunk társadalmi rang és felekezeti különbség nélkül teljes erővel hozzájárul az irgalmas nővérek zárdájának, mint egy közérdekű nemes cél követő intézménynek mielőbbi felépítéséhez.

Ujdonságok.

— **Személyi hírek.** Farbaky István országgyűlési képviselőnk Budapestre utazott. — Bárdossy Antal kir. bányatanácsos, bányaugyi előadó hivatalos utra csak néhány nap múlva érkezik vissza városunkba. Dr. T a n d l e h Ignác hatósági tiszt orvosi kurzus tanulmányozása végett Bpestre utazott.

— **Hymen.** Bányel Gyula, szüdi evang. tanító, e hó 2-án lépett házasságra Dimák Erzsébet kisasszonnyal.

— **Akadémiai ifjuságunknak gyásza van;** Bálint Nándor erd. akadémiai hallgató ugyanis e hó 2-án hosszabb szenvedés után 30 éves korában elhunyt s a rég időkben szokásos akadémikus pompával lett mult kedden este 6 órakor zene és fáklya fény mellett a bányatörvénytörvényi épületből, hol ravatala felállított, eltemetve. Az elhunyt végzett gazdász volt és sirja felett szép megható gyászbeszédet tartott, Zivuska Jenő akad. ifj. elnök, az akadémiaidalkör pedig gyászdalt énekelt.

— **Értekezlet.** Polgármesterünk e hó 3-án az építendő f.-római villák érdekében egy értekezletet hívott egybe, melyen a részvénytársaság több

tagja részt vett. Elhatározta ez értekezlet, hogy első sorban a vízvezeték kiépítését, a város által a társaságnak építkezésre átengedett területnek átíratását és így a sürgős kölcson művellet megkötését már ideje korán fogja eszközölni. Ezen értekezleten szóba került a mi vasuti ügyünk is, mely Rudnay Béla volt főispánunknak ez ügytől való teljes visszavonulása folytán félt hogy egyelőre dugába talál dőlni, annál is inkább, mert a vasuti érdekeltség élén jelenleg voltaképpen senki sem áll és a csuf „viczinális” körülmények miatt nem is hihető, hogy egyhamar oly befolyásos férfiut kaphatnánk, ki ez ügyet városunk érdekében gyors megoldás elé vinné. Jelenlegi főispánunk aligha lesz hajlandó ezen vasuti érdekeltség élére lépni és így Chauer Ottó azon javaslata, hogy ezen posztio elfoglalására br. Majthényi László volt főispánunk egy nagyobb küldöttség által kéressék fel, aligha nem teljesedésbe fog menni. Persze kérdés, hogy az excellenciás ur eleget fog-e tenni e kívánalomnak?!

— **48-as honvédet** temettek el mult hó 24-én, egyszerűen, csendesen. Hacher Fülöp, selmezi nyugbérezett kamaraházi hajdu volt az, ki 18 éves korában honvéddé állt be, végig küzdött az egész szabadságharcot, jelen volt a világiosi fegyverletételnél; azután ráhúzták az osztrák mundurt s kiküldték Olaszországba. Hü sorsa és bajtársa volt Riedl Alajos, kamaraházi hajdutizedes s volt 48-as honvéd, ki az elhunytal egy évben, 1830-ban született, vele együtt ment Italiába, vele jött vissza, s most elmondta egykori bajtársa sirja felett a bucsuztatót: egyszerű de átértett szavakkal, úgy, hogy a hallgatóknak is könybe lábadt a szemük.

— **Városunk legidősebb asszonya** volt a csehországi, prizbrami születésű Burics Venczelné, ki a mult hét folyamán, 96 éves korában halt meg itt a városi kórházban, hol már huzamos idő óta ápoltatott.

— **A dynamit által póruul járt** Szászik Ignác bányamunkásról, kinek balkezét a dynamit elszakította s kiről a S. Híradó közli hogy lakásán érte a baj, mi e hirt megtoldjuk még azzal, hogy e baleset mulatozás közbe esett, s a sérültet lakásáról Margótsy gyógytárába vitték, hol Dr. Tóth Imre, bányafőorvos és Dr. Tandlich nyújtották a sebesültnek az első segélyt. A gyógytárból Szászik a bányakórházba szállítottatott. Részünkről csak azt jegyezzük meg még, hogy a robbanó szerek hazavitelét a lehető legélesebb órkődéssel kellene lehetlenné tenni.

— **A szánkázást** a vörös kuty utczában valahára rendőreileg betiltották. Döntő okot ez intézkedésre az szolgáltatott, hogy szánkázás közben leütötték lábáról Schwott Lajos vár. gazd. felügyelő kis lánykáját, ki kisebb sérüléseket is szenvedett.

— **Nyulak öröme,** vadászok bánatára virradt folyó évi január hó 31-ke; ez volt t. i. az elmúlt vadászati évad utolsó napja, mit ezenel köztudomásra hozunk.

— **A selmezbányai kereskedelmi ipartársulatnak** e hó 2-án tartott közgyűlésén, Waiigel János ur egyhangulag nagy lelkesedéssel lett pénztárnokul megválasztva. Ezen, Lestyánszky József derék polgártársunk elnöklő vezetése alatt álló, hazafias és emberbaráti célokat követő egyesület mint az már jeleztük, e hó 16-án tartja meg rendes farsangi táncmulatságát a Sembery teremben.

— **Vakmerő tolvajlasi kísérletre** vetemedt mult hó 30-án este valami suhancz. A koresolyaterről, körülbelül 10 éves fia kíséretében hazafelé menő úrnő válláról a szíjjal összekapcsolt koresolyákat abban a keskeny, sötét utcikában, a cipőgyár bejárata előtt, egy rántással leemelte a szép reményekre jogosító mákvirág s azzal iramodásnak eredt. A futót üzőbe vette a 10 éves fiu, — más üldöző nem akadt — mire a tolvaj eldobta a koresolyákat. E jelentéktelennek látszó esemény eléggé megvilágítja a Vigadó körüli állapotokat. Magában véve ez a szűk, piszkos, bűzös utcika is nem egyszer volt már jogos

megbotránkozás oka. Az átkelés kivált most télen, veszélyes; senki sem gondol e hely járhatóbbá tételére, sőt még a lámpa sem ég ott a sarkon, s így egyptomi sötétség fogadja az abba az utcikába belépőt, hol nem csak koresolyalópás, de kissé komolyabb támadás is egész kényelemmel és biztonsággal hajtható végre. Mikor lesz már ezen utcika járhatóvá tétele, s egyáltalán az egész Vigadó környékének tisztán tartására intézkedés téve?! A közgyűlési erélyes hangu felszólalások ez ügyben hiába történtek?!

— **Veszélyes lépcsőzet** az, mely a Rózsa-utczáról levezet az Akadémia utczára. Kivált most, midőn az esti hideg sima tükrös jéggé fagyasztja a dél melegében a lépcsőfokokat elborító vizet. Több helyen láttuk már, hogy a város javítja, biztosítja a közlekedési helyeket; az helyes és szükséges, miért nem alkalmaz amaz említett lépcsőzet mellé is karfát?! A költség nem volna oly nagy, s eleje volna véve azon veszélynek, hogy az ember ott vagy a derekát betöri, vagy a nyakát szegi. Annál szükségesebb volna ott a karfa alkalmazása, mert az említett lépcsőzeten elég nagy a forgalom.

Különfélék.

— **Népmozgalmi kimutatás.** A mult hóban városunkban született 12 fiu és 16 leány, összesen 28. Meghalt ugyancsak 28 személy, ezek között 11 hét éven aluli gyermek, 2 öngyilkos és egy járványos (krupp) betegségben.

— **Gyorsaság nem boszorkányság,** de mindenestre munka. És ily gyors munkát végzett a szerkesztőség a legutóbbi lapszám összeállításánál, hélfőn este már a kész lap kerülvén ki a gépből. Az érdem e tekintetben a nyomdá-é is, mert e gyors kiállítást Joerges Ágoston nyomdatulajdonos szolgálatkész szívevége és Langenthal Ferencz, nyomdavezető valamint a szedők buzgó fáradozása tette lehetővé.

— **A főispánt az indóháztól** m. hó 26-án a városba hozott csinosan összeállított négyes fogat Chauer Ottó és Veisz Ignác urak közös istállójából került ki. Ez alkalomból felhívjuk t. olvasóink figyelmét Veisz Ignác bérkocsi tulajdonosnak mai hirdetésére.

A mi vasutunk.

Viczinálison döcögő versféle.
„Ipoly” vize ekként mereng el medrében:
Robog-e a vasut egykor közelében?
Egybe kötve lesz-e gőzös erejével
Nagy vas kapocs által a Selmezc vízével?
Kiépül-e majd s ha igen, nem soká tán
A folyam mentében az a széles vágány? —
A merengő viznek ki tudna felelni?
Hol lehet a biztos választ ma megletni?
Vasutat akarunk mi is, de sok más is . . .
Hej, csak ne von most az átkos „viczinális!”

Előbbi Ka-gánunk akarta erősen,
Hogy a községekkel épüljön közösen
Ez az ut, mely minket világba vezetne
S városunk ezáltal központtá lehetne.
De őt innét nagyobb feladatra hívták
S rá hazánk szívének legfőbb javát bízták;
Aggodva kérdezzük: nélküle meg lesz-e
A vasut, a mely már régen van tervezve?
Vagy előbb készül el Panama kanális
Mint az ipolyvölgyi kised „viczinális!”

No de ne aggodjunk! meg lesz a mit várunk!
Rudó utódjából sem lesz nekünk kárunk!
Mert ha az „Ipolynak” vize néha tisztá,
„Selmezc” patak fényét az ércz adja vissza:
Az ő nemes lelke olyan mint a kristály,
A hol kell hát értünk bizonyosan helyt áll!
A világ bár mit is hát csak hadd beszéljen,
A gyanusítás is rut utjára lépjen,
Irkálásban fogyjon bár sok kalamáris . . .
Mégis lesz vasutunk s nem lesz — „viczinális!”

Egy kisebb lakás

a főtéren, első emeleten olcsón kiadó.

Bővebbet Mihalik István háztulajdonosnál.

Hirdetés.

Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyra-beesült közönséget arról értesíthetem, miszerint istállóból és bérkocsi üzletemben egyes, kettős, sőt négyes fogatok is állanak bármely pillanatban a megszabott árak mellett a n. é. közönség b. rendelkezésére. A midőn ezt köztudomásra hozom s eddig is tapasztalt támogatását továbbra is kérem, egyuttal maradok Selmezbányán, 1896. február havában,

teljes tisztelettel
Veisz Ignác.

Üzlet megnyitás!

Mély tisztelettel alulirott bátorkodom tudomására hozni a n. é. közönségnek, hogy az alsó utcában Zachar pipagyáros úr házában új

női és férfi divatáru üzletet

nyitottam, melyben az ezen üzlet nemhez tartozó mindennemű legdivatosabb árut tartok raktáron s úgy szolid, kulans üzleti eljárás, mint olcsó árak által is legfőbb törekvésem leendő a n. é. közönség teljes megelégedését kiérdemelhetni.

Nagyra becsült pártfogását kérve maradok

kitünő tisztelettel.
Selmezbányán 1896. február havában
Stössel Sándor
női s férfi divatáru-kereskedő.

Kitünő tartós árak!

Schuszter Rezső házában egy

1 szoba-, konyha- és éléskamrából

álló lakás május 1-től olcsón bérbeadó.

Kedves kötelességemnek tartom a városi és vidéki közönségnek tudomására hozni, hogy előbbi szándékomtól eltérőleg miután időközben körülményeim megváltoztak — **bérkocsi üzletemet oly módon, mint eddig is, folytatni fogom.** És a midőn eddig is tapasztalt szíves pártfogásáért meleg köszönetemnek adok kifejezést, egyuttal tisztelettel kérem, azt tőlem ezental sem vonni meg annál kevésbé, mert törekvésem lesz ezental is a nagy közönség teljes megelégedését kiérdemelni pontosság és gyors, csinos fogataim által.

Kiváló tisztelettel

Selmezbányán 1896. február havában.

Zlinszky András
bérkocsi üzlet tulajdonos.

Kérelem!

Özv. Pleva Józsefné után maradt árvák nevében, ezeknek külön gyámja azon tiszteletteljes kérelemmel fordul a nagy közönséghez, hogy a

Pleva-féle

czipészüzletet,

mely az árvák nevében továbbra is egy ügyes, kifogástalan üzletvezető vezetése mellett folytattatni fog, becses pártfogásába venni kegyeskedjék annál is inkább, mert úgy a jó, tartós áru, mint a jutányos árak ezental is megfognak teljesen felelni a jogos igényeknek.

2-5

Patkányméreg

(Rattentod.)

(Immisch Felix, Delitsch.)

A legbiztosabb s legjobb szer a patkányok és egerek gyors kipusztítására. Ártalmatlan az emberek és házi állatokra nézve.

Kapható csomagokban 32 kr, és 64 krért

Sztankay Ferencz

gyógytárában Selmezbányán.

9-10

Az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából az államtól engedélyezett

II. Magyar Osztály-Sorsjáték

Kibocsátás: 120,000 sorsjegy 45,007 három osztályba osztott nyereménnyel és egy jutalombijjal.

Húzások

I. osztály 1896. február 5-8-ig

II. osztály 1896. márczius 11-14-ig.

III. osztály 1896 május 12-28-ig.

Árak az I. osztályra:

Teljes sorsjegyek árai (mindhárom osztályra érvényes):

1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorjegy	1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy
20.—	10.—	2.—	1.— forint	60	30.—	6.—	3.— forint.

A nyeremények teljes adó- és illetékmentességet élveznek és minden levonás nélkül fizetnek ki; a húzások az állami hatóságok felügyelete alatt állanak és egy kir. közjegyző jelenlétében ejtetnek meg.

Midőn a sorsolási tervezetet fönthebbiekben közzé tesszük, egyben köztudomásra hozzuk, hogy a sorsjegyek mátol fogva a falragaszokon jelzett elárúsítóknál a fenti eredeti árakon kaphatók.

Budapest 1895. december 24.

Magyar Osztály-Sorsjáték Igazgatóság.

Minden 3-ik sorsjegy nyer.

Még soha nem létezett nyereményesélyeket

nyújt az államtól engedélyezett

Minden 2-ik sorsjegy nyer.

II. Magyar Osztály-Sorsjáték

45,007 három osztályba osztott pénzneremény 9.200,000 korona összértékben

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben **EGY MILLIÓ** korona.

Az I. osztály húzása 1896. február 5-8-ig. A II. osztály húzása 1896. márczius 11-14-ig. A III. osztály húzása 1896. május 12-28-ig.

Nyereménytervezet:

Nyeremény	korona	korona
1	80000	80000
1	60000	60000
1	40000	40000
1	30000	30000
1	20000	20000
1	15000	15000
1	10000	10000
2	8000	16000
8	4000	32000
10	2000	20000
13	1000	13000
100	400	40000
860	200	172000
9000	80	720000
1000 nyeremény összesen		1268000

Nyereménytervezet:

Nyeremény	korona	korona
1	100000	100000
1	60000	60000
1	40000	40000
1	30000	30000
1	20000	20000
1	15000	15000
1	10000	10000
2	8000	16000
8	4000	32000
10	2000	20000
13	1000	13000
100	400	40000
860	200	172000
9000	120	1080000
10000 nyemény összesen		1648000

Nyereménytervezet:

Nyeremény	korona	korona
1 jutalombij	600000	600000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
2	20000	40000
5	10000	50000
10	8000	80000
34	6000	204000
100	2000	200000
200	1000	200000
2650	200	530000
22000	150	3300000
25007 nyeremény és egy jutalom		6284000

Ezen 57 nyeremény közül az utolsójára kizárólag kapha a 600,000 korona jutalmat

Árak az I. osztályra: $\frac{1}{2}$ 20.— $\frac{1}{10}$ 10.— 2.— $\frac{1}{20}$ 1 frt.

Teljes sorsjegyek árai (mindhárom osztályra érvényes): 60.— 30.— 6.— 3 frt.

ajánlja és szétküldi az összegnek előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly, Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny-czím
Lottoheintze,
Budapest.

Biztonság szempontjából ajánlatos, hogy a sorsjegyeknek ajánlott levélben való küldése kívántassék és a fenti eredeti árak mellett osztálysorsjegyeknél ajánlott levelek portója és nyereményjegyzék díja fejében 25 kr, — teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig portó és 3 nyereményjegyzékért 50 kr küldendő be. Az első magyar osztálysorsjáték alkalmával tisztelt vevőim között a következő főnyereményeket osztottam ki: 400.000, 200.000, 100.000, 80.000, 50.000 koronásak stb.

Sürgöny-czím
Lottoheintze,
Budapest.